

Muistio

24.4.2026

VN/25733/2021
VN/25733/2021-VM-352

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto koskien valtioneuvoston selontekoluonnosta - Uuttasuuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin**Tausta**

Digitalisaation ja datatalouden murroksessa menestymiseksi ja kansallisen digitalisaatiokehityksen ohjaamiseksi Suomelle tehtiin vuonna 2022 kansallinen strateginen etenemissuunnitelmaa – digitaalinen kompassi, joka perustui vuonna 2021 esitettyyn EU:n digitaaliseen kompassiin. Vuosien 2025–2026 aikana tehtävän digikompassin päivitystyön tavoitteena on luoda ajantasainen, yhteinen kansallinen visio ja tavoitteet digitalisaatiolle ja datataloudelle.

Suomen digikompassi muodostuu neljästä päivitetystä tavoitteesta ja avaintulokset sisältävästä osa-alueesta: osaaminen ja osaajat, infrastruktuuri ja data, yritykset ja kilpailukyky sekä julkinen hallinto ja palvelut. Päivitetty digikompassi käsittelee myös valtionhallinnon poikkihallinnollista johtamista ja uusia toimintaympäristön muutoksesta nousevia teemoja, jotka vaikuttavat digitalisaation etenemiseen Suomessa.

Lausunnoille lähetetty digitaalinen kompassi on luonnosversio, jonka jatkovalmistelun tueksi pyydetään lausuntoja sidosryhmiltä. Kompassin valmistelua jatketaan keväällä lausuntopalautteen pohjalta ja päivitetty Suomen digikompassi on tarkoitus antaa selontekona eduskunnalle kesän 2026 aikana.

Valtiovarainministeriön lausunto

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoja edellä mainitusta luonnoksesta. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Digikompassin tavoitteet ja avaintulokset ovat oikeansuuntaisia ja perusteltuja. Selonteon aihealue on kuitenkin hyvin laaja, neljässä hyvin erilaisessa osa-alueessa yhteensä 11 tavoitetta ja 34 avaintulosta. Tavoitteiden ja avaintulosten suuri lukumäärä sekä niiden laaja-alaisuus ilman priorisointia hankaloittavat kompassin päämäärän hahmottamista. Näistä syistä kokonaisuuden toimeenpanoon, alakohtien omistajuuteen, työn resursointiin ja aikatauluttamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Digikompassin läpileikkaavana teemana toimiva poikkihallinnollinen johtaminen on tärkeä, jotta laaja kokonaisuus voidaan aidosti toimeenpanna vaikuttavasti. Poikkihallinnollisen yhteistyön tulee kytkeytyä selkeästi valtionhallinnon johtamis- ja rahoitusprosesseihin, priorisointiin sekä yhteiseen tilannekuvaan, vastuunjakoon ja mitattaviin tuloksiin, jotta se tukee julkisen hallinnon tuottavuutta ja julkisen talouden kestävyyttä. Tarvittavien investointien suunnittelun osalta tulee huomioida hallinnon kyvykkyys investointeihin nykyisessä taloustilanteessa sekä se, että ehdotettujen toimenpiteiden toteuttamisesta ja niiden rahoituksesta päätetään JTS- ja talousarvioprosesseissa.

Valtiovarainministeriö

PL 28
00023 ValtioneuvostoSnellmaninkatu 1 A
Helsinki0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Selonteon pohjalta tehtävässä toimeenpanosuunnitelmassa on kiinnitettävä huomioita kustannusten ja hyötyjen mahdollisemman tarkkaan arviointiin varsinkin hyötyjen osalta. Hyötyjen arvioinnissa tulee lisäksi kiinnittää huomiota siihen, keneen hyödyt kohdistuvat ja ovatko ne laskennallisia vai tuovatko ne suoria kustannussäästöjä.

Selontekoluonnoksessa painotetaan digitaalisten palvelujen tärkeyttä julkisten palvelujen turvaamisessa ja kehittämisessä, ja jatkossa on entistä tärkeämpi painottaa digitaalisten julkisten palvelujen kehittämisessä palvelujen rakentamista elämäntapahtumien ja liiketoimintatapauksien ympärille. Digitaaliset palvelut ja automaatio myös tehostavat olemassa olevia tehtäviä. Tekoälyn avulla voidaan lisäksi uudistaa sitä, miten viranomaisprosessit suunnitellaan, miten tietoa käsitellään ja miten harkintaa käytetään.

Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti kaikilla tulee olla mahdollisuus asiointiin julkisissa palveluissa. Näiden periaatteiden toteutuminen edellyttää, että julkisia palveluja tarjotaan edelleen monikanavaisesti huomioiden kuitenkin digitaalisten palveluiden ensisijaisuus. Selonteossa olisikin hyvä todeta, että digitaalisten palvelujen ensisijaisuuden lisäksi on tärkeää turvata palvelujen saanti monikanavaisesti hyödyntäen puhelinkanavia ja julkisen hallinnon yhteisiä asiakaspalvelupisteitä (Suomi-pisteitä) niitä tarvitseville. Lisäksi olisi tärkeää vahvistaa digituen tarjoamista olemassa olevia rakenteita hyödyntäen. Asiaan on kiinnitetty huomiota myös Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksessa 12/2024 (Asiointikanavien järjestäminen ja digiasioinnin tuki). Vaikka suomalaisten digitaalisen asioinnin valmiudet ovat erinomaisella tasolla, on tärkeää muistaa, että digituen tarvitsijoita on aina jonkin verran kaikissa ikä- ja ihmisryhmissä ja tuen kautta yhä suurempi joukko voi siirtyä digipalveluiden käyttäjiksi.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, ICT-johtaja

Jarkko Levasma

Jakelu

OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi

VM JulkICT Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto
VM VKO Valtionhallinnon kehittämisosasto
VM BO Finanssipolitiikan yksikkö

VN/25733/2021-VM-352

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: